

Nú verður grøøn orka mainstream

Danjal av Rana

Fyrrverandi stjórin og eigarin í Demich, Torbjørn Hansen, er væl nøgdur um at hava selt fyrirtøkuna til Magn.

- Vit hava staðið einsamallir í langa tíð, men nú vóna vit at fáa ferð á, sigur hann.

Demich hevur verið ein tann fremsti veitarin av jarðhita og hitapumpum í Føroyum seinastu árin. Stjórin sigur, at teir skifta okkurt um 50 til 70 oljufýringar um við hitapumpur um árið, men at tað er alt ov lítið, um málini frá visjón 2030 skulu náast.

- Talan er um 16.000 sethús og 2.000 vinnubygningar, sum skulu

fáa grøna orkuveiting innan 2030. Tá muna smá 100 um árið lítið. Við Magn í rygginum fáa vit betri atgongd til marknaðin, sigur hann.

Demich hevur verið við í fleiri av størstu verkætlanunum seinastu árin. Teir hava veitt grønar orkuloysnir til Glasir, H-bygningin hjá Landssjúkrahúsinum, Boðanesheimið, tannlæknastovuna á Óðinshædd og Vinnuhúsið á Óðinshædd.

Demich verður framvegis ríkið sum sjálvstøðugt felag, men Rói Kalsø verður settur sum stjóri. Gomlu eigararnir og stjórnarnir halda fram í fyrirkuni.

Vit seta ferð á orkuskiptið

Magn hevur keypt meginpartin av partapeninginum í hitafelagnum Demich. Hetta er liður í royndunum hjá Magn at styrkja seg á grøna el-marknaðinum í Føroyum.

Danjal av Rana

Demich hevur seinastu 10 árin ella so ment seg til at vera ein av fremstu veitarum av jarðhita og hitapumpum í Føroyum.

Magn hevur seinastu árin strembað seg eftir at sleppa inn at framleiða grøna orku í Føroyum og sær í hesum sambandi góðar møguleikar við einum tøttum samstarvi við Demich, greiðir samtaksstjórin í Skeljungu, sum eigur Magn í Føroyum, Hendrik Egholm, frá.

- Hetta kann kollvelta føroyska elmarknaðin, um fortreytirnar annars verða lagdar til rættis, sigur Hendrik Egholm.

Hann vísir á, at við hesum verður í framtíðini gjørligt, um elveitingarlógin verður broytt, hjá Magn at bjóða kundum hita frá grønar orku.

- Vit kunnu seta ferð á orkuskiptið frá oljufýringum til hitapumpur hjá okkara kundum. Gjøgnum Demich kunnu vit bjóða teimum at taka oljufýringina nið-

ur og seta hitapumpu upp, broyta elskipanina og enntá bjóða teimum eina kontakt til at løða elbilin hjá sær. Soleiðis kann Magn í veruleikanum niðurbróta sín egna oljemarknað fyri at leggja seg eftir elmarknaðinum, sigur Hendrik Egholm.

Samtaksstjórin greiðir frá, at endamálið er at geva eitt størri íkast til at náa visjón 2030 hjá landinum, um at øll orka á landi skal koma frá grønar orku. Talan er um 16.000 húsarhald og stívlaga 28.000 akfør, sum skulu skifta frá olju til el.

- SEV hevur ongan møguleika at náa hesum málinum, um ikki elveitingarlógin verður broytt. Nú hava vit tikið fyrsta stigið, men heita á politikkararnar, um at geva okkum betri fortreytir. Skal hetta skiftið veruliga løna seg fyri priv-

atar fyrirkur, mugu tær fáa møguleikan at selja streym beinleiðis til kundan, greiðir hann frá.

Hann sigur, at síðani SEV bygdi vindmyllulundina í Húsahaga, er einki hent á grøna økinum.

- SEV fer at brúka meiri tungolju í 2018 enn í 2017, so soleiðis sæð gongur menningin skeiva vegin. Ein loysn er at lata fleiri privatar aktørar sleppa frammat, sigur hann.

Demich fer at koyra víðari sum eitt sjálvstøðugt felag, við Róa Kalsø sum stjóra. Hann er fyrrverandi stjóri í JT Electric, men hevur eisini áður arbeitt í Magn. Gomlu eigararnir halda fram í felagnum.

Um elveitingarlógin verður broytt, er sannlíkt, at broytingar eisini verða gjørdar í skipanini av felagnum, sigur Hendrik Egholm, samtaksstjóri í Skeljungu, sum eigur Magn í Føroyum.

Vit náa ikki visjón 2030 við hetta lag

Nú eru 12 ár til 2030, men síðani vindmyllulundina í Húsahaga hevur SEV einki gjørt á grøna økinum, sigur Hendrik Egholm, samtaksstjóri hjá Skeljingi, sum eigur Magn.

Danjal av Rana

2030-visjónin sigur, at øll orkunýtsla á landi skal í 2030 koma frá varandi orkukeldum. SEV metir sjálvt, at orkunýtslan í 2030 fer at vera tað dupulta av tí, sum hon er í dag, tað vil siga 600 GWT. Grøna orkuframleiðslan í dag er gott og væl 150 GWT. Tí skal orkuframleiðslan frá vatni, vindi, sjógvi og sól fýrfaldast, um málið skal røkkast. Hetta svarar til 11 vindmyllulundir somu stødd sum tann í Húsahaga. Kostnaðurin er mettur

at vera eina milliard krónur.

- Tað er púra greitt, at tað fer SEV ikki at megna einsamalt, men hevur tørv á hjálp. Men fyri at onnur skulu tíma at fara undir framleiðslu, mugu tey eisini fáa møguleikan at selja orkuna til húsarhaldini.

- Vit í Magn vilja fegnir lyfta hesa avbjóðinguna saman við tykkum í felag. Tað krevur nakrar lógarbroytingar í elveitingarlógini, men vit eru sannførdir um, at einasti møguleikin at náa hesum málinum er við at loyva privatum aktørum

inn á elveitingarmarknaðin, sigur hann.

- Tað kann ikki bera til, at privatar veitarar skulu vera noyddir at selja streymin inn á netið hjá SEV fyri 30 oyru, og SEV síðani selir hann til kundan fyri 130 oyru. Fåa vit møguleikan at selja beinleiðis til brúkaran, fáa vit eisini høvi at bjóða teimum eina heilt aðra vøru. Á tann hátt kunnu vit kanska tjena eina lítla upphædd upp á fleiri lið í elveitingini, heldur enn at vit einans kunnu vinna eitt yvirskot upp á orkuframleiðsluna. Tí fyri

30 oyru fyri hvønn kilowatttíma verður tað ógjørligt, sigur hann.

Tað er eisini fallið honum fyri bróstið, at politikkarar óbeinleiðis hava kallað Effo og Magn fyri amatørar á orkuøkinum.

- Tey vilja ikki loyva amatørum frammat, siga tey. Men Effo og Magn standa fyri 85% av allari orkuveiting í Føroyum. Tey siga, at vit ikki kenna til veitingartrygd, men hevur tú nakrantíð uppliva mangul uppá brennievni í Føroyum? Tað er nakað fjas at kalla okkum fyri amatørar, sigur hann.

- Tað er eingin ivi um, at vit fara at mangla orku í Føroyum, um øll skulu skifta til elorku, sum visjón 2030 sigur. Tí mugu aðrir aktørar sleppa frammat. Men tað loysir seg ikki hjá nøkrum øðrum at framleiða elorku, uttan so at tað verður gjørligt at selja hana beinleiðis til brúkaran. Tí má elveitingarlógin broytast, um vit skulu náa visjón 2030, sigur Hendrik Egholm.